

Opetussuunnitelma 2025–2030

TYÖTERVEYSHUOLLON PÄTEVÖITTÄVÄ KOULUTUS 15 OP

Sisällys

Sisällys	2
1. Koulutuksen lähtökohdat	3
2. Koulutuksen tavoitteet	4
3. Pedagogiset lähtökohdat.....	4
3.1. Koulutusta ohjaavat pedagogiset periaatteet/lähtökohdat	4
3.2. Osallistumisvaatimukset	5
4. Toteutusperiaatteet	5
5. Koulutuksen rakenne	6

1. Koulutuksen lähtökohdat

Työterveyshuollon ydintehtävänä on työ- ja toimintakyvyn ja terveyden edistäminen, työkyvyttömyyden ehkäisy sekä työolojen terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät yhteistyössä työpaikkojen kanssa. Globaalit, yhteiskunnalliset ja työelämän muutokset haastavat työterveyshuoltoa kehittämään toimintaansa sekä yhteistyötä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Työpaikoilta edellytetään taitoja tunnistaa ja hallita uusia ja perinteisiä terveysriskejä sekä voimavaroja. Työelämän kasvaneet osaamisvaatimukset ja teknologinen kehitys ovat vaikuttaneet työn tekemiseen. Etätyö, hybridityö, monipaikkainen työ, monimuotoiset työsuhteet ja työn tai työelämän tahdin kiihtyminen ovat nykypäivää. Työntekijöiden hyvinvoinnin, terveyden ja työkyvyn ylläpitäminen ja edistäminen lisäävät työpaikan tuottavuutta sekä tuovat yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Tiivis yhteistyö työpaikkojen, eri henkilöstöryhmien ja työsuojeluorganisaation kanssa on vaikuttavan työterveystoiminnan perusta. Työterveyshuoltolaki (TthL1383/2001) määrittelee työterveyshuollon toiminnaksi, jonka tarkoituksena on työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta, työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa sekä työyhteisön toimintaa. Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta (708/2013) puolestaan korostaa työterveysyhteistyötä ja työkyvyn edistämistä, työkyvyttömyyden ehkäisyä ja työhön paluun tukemista. Lisäksi se edellyttää työterveysyksikkökohtaista hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista laatu järjestelmää, toiminnan seuranta, arviointia sekä vaikuttavuuden osoittamista.

Työterveyshuollolla on keskeinen koordinaatiorooli työssä olevien työkyvyn ja työhön paluun tukemisessa sekä työkyvyttömyyden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä. Henkilön olemassa olevaa työkykyä tuetaan tunnistamalla voimavara-, kuormitus- ja vaaratekijät sekä vaikuttamalla niihin työyhteisössä, työolosuhteissa, työympäristössä sekä yksilötasolla. Työkyvyn heikkenemistä ja työkyvyttömyyden pitkittymistä voidaan ehkäistä työterveysyhteistyössä työkyvyn uhan varhaisella tunnistamisella ja siihen puuttumisella hoidon, työhön kytkeytyvän kuntoutuksen ja työhön paluun tukemisen keinoin. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittyminen selkiyttää eri toimijoiden roolia ja yhteistyötä.

Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukainen toiminta edellyttää moniammatillista ja monitieteistä yhteistyötä. Työterveyshuollon moniammatillisessa tiimissä toimivat ammattihenkilöinä työterveyslääkärit työterveyshoitajat ja työfysioterapeutit sekä työterveyspsykologit asiantuntijoina. Muita työterveyshuollon asiantuntijoita ovat työhygienian, sosiaalialan, ergonomian, teknisen alan, maatalouden, työnäkemisen, ravitsemuksen, puheterapian tai liikunnan alan soveltuvan korkeakoulu- tai muun vastaavan alan aikaisemman ammatillisen tutkinnon suorittaneet, joilla on lisäksi suoritettuna vähintään kahden opintopisteen laajuinen työterveyshuoltoon pätevä koulutus. Työterveyshuollon asiantuntijoita ovat myös erikoislääkärit, joilla on muun kuin työterveyshuollon erikoislääkärin pätevyys.

Asetuksessa (708/2013) säädetään työterveyshuollossa toimivien koulutuksesta. Työterveyshuollossa toimiminen edellyttää oman alan perustutkinnon suorittamista sekä työterveyshuollon täydennyskoulutuksessa saatua pätevyyttä kahden vuoden kuluessa siitä, kun siirrytään työterveyshuollon tehtäviin. Työterveyshuoltoon pätevöittävä koulutus 15 op antaa valtioneuvoston asetuksen 708/2013 mukaisen pätevyyden toimia työterveyshuollossa joko työterveyshoitajana, työfysioterapeuttina, työterveyspsykologina tai osa-aikaisena työterveyslääkärinä (alle 20 viikkotuntia). Koulutuksen osaamisvaatimukset rakentuvat työterveyshuoltoon liittyvän lainsäädännön ja hyvän työterveyshuoltokäytännön perustalle työterveyshuollon prosessien mukaan. Koulutus rakentuu osallistujan aikaisemmin suorittaman alan tutkinnon tieto- ja taitoperustalle.

2. Koulutuksen tavoitteet

Työterveyshuollon koulutuksen tavoitteena on pätevöittää ammattilaisia, jotka voivat kehittää työelämää ja vastata sen haasteisiin. Koulutus tukee osallistujan asiantuntijuutta, kriittistä ajattelua ja kehittävää otetta yhteisön jäsenenä. Koulutus vahvistaa yksilön ammatillista osaamista ja edistää työterveysyhteistyön laatua sekä tuo työpaikoille työelämää palvelevia ratkaisuja.

Työterveyshuollon koulutuksen tavoitteet:

- Osallistuja osaa soveltaa työterveyshuollon toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja näyttöön perustuvaa tietoa sekä käyttää vaikuttaviksi todettuja menetelmiä laadukkaan työterveyshuollon ja työterveysyhteistyön toiminnan varmistamiseksi.
- Osallistuja kehittää työterveyshuollon toimintaa moniammatillisessa ja monialaisessa yhteistyössä eri toimijoiden ja työterveysyhteistyössä työpaikkojen kanssa.
- Osallistuja toimii työterveyshuollon eettisiä periaatteita noudattaen asiakaslähtöisesti ja riippumattomasti.

3. Pedagogiset lähtökohdat

3.1. Koulutusta ohjaavat pedagogiset periaatteet/lähtökohdat

Työterveyshuollon koulutuksessa hyödynnetään osallistavaa ja tutkivaa oppimista, jossa vertaisoppiminen on keskeistä. Oppiminen monipuolistuu ja tehostuu ryhmässä, jossa jokainen jäsen osallistuu aktiivisesti tiedon etsimiseen ja jakamiseen. Koulutus kannustaa aktiiviseen osallistumiseen, joka mahdollistaa yhdessä oppimisen syventymisen. Työterveyshuollon opinnoissa kouluttajat, muut asiantuntijat ja koulutukseen osallistujat luovat yhdessä

oppimisympäristön, joka on avoin uusille ideoille, kannustaa kriittiseen ajatteluun ja keskusteluun.

Työterveyshuollon koulutuksessa huomioidaan jatkuvan oppimisen erityispiirteet ja painotetaan aiemman koulutuksen ja kokemuksen merkitystä oppimisprosessissa. Osallistujien aiempaa osaamista hyödynnetään uuden oppimisessa. Tavoitteena on tietojen ja taitojen jatkuva päivittäminen ja uudelleen rakentuminen, mikä syventää ymmärrystä. Koulutuksessa korostetaan tutkimus- ja kehittämisaktiivisuutta, jotta osallistujat ovat valmiita vastaamaan tulevaisuuden ja muuttuvan työelämän vaatimuksiin. Lisäksi painotetaan kykyä toimia ja kehittyä moniammatillisissa, monialaisissa ja monikulttuurisissa yhteistyötilanteissa sekä kantaa eettistä ja moraalista vastuuta työterveysyhteistyössä.

3.2. Osallistumisvaatimukset

Osallistuja vastaa omasta oppimisestaan, toimii vastuullisena ryhmän jäsenenä ja omaksuu yhteisöllisen, ongelmanratkaisuun suuntautuneen työskentelytavan. Opiskelu vaatii suunnittelua, sitoutumista ja osallistujan oman toiminnan vahvaa itsesäätelystä. Oppimisprosessiin kuuluu oman toiminnan reflektointi, palautteen vastaanottaminen ja mahdollisuus keskustella asioista eri näkökulmista.

Osallistujalta edellytetään digitaalisen teknologian käyttöä ja osaamista. Koulutuksessa käytetään erilaisia digitaalisia välineitä kuten oppimisalustoja, tietokoneohjelmia ja tietokantoja. Opiskelijan tulee tuntee tekoälyn mahdollisuudet ja rajoitukset sekä tarkoituksenmukainen ja eettinen käyttö sitä hyödyntäessään

4. Toteutusperiaatteet

Koulutusta toteuttaa ammattikorkeakouluverkosto ja Työterveyslaitos noudattaen yhteistä opetussuunnitelmaa. Verkostoyhteistyö turvaa samansisältöisen ja -laatuisen koulutustarjonnan ja mahdollistaa eri koulutusorganisaatioiden asiantuntijuuden hyödyntämisen valtakunnallisesti.

Työterveyshuollon koulutuksesta (n. 400 tuntia) noin neljäsosa toteutetaan lähi- ja/tai etäkoulutuspäivinä ja noin kolme neljäsosaa on itsenäistä opiskelua verkossa.

Koulutuksen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja oppimistehtävien tekemistä. Tehtävät arvioidaan hyväksytty / täydennettävä / hylätty. Osallistuja saa koulutuksen päätyttyä todistuksen pätevyyydestä toimia työterveyshuollossa ammattihenkilönä tai asiantuntijana työterveyshuoltolain (708/2013) mukaisesti.

5. Koulutuksen rakenne

Koulutus on jaettu neljään moduuliin. Eri moduulit tukevat toisiaan ja ydintavoitteen saavuttamista.

Verkko-oppimisympäristöön on koottu jokaisen moduulin keskeinen sisältö, toteutustavat ja arviointi.

1. Moduuli: Työterveyshuollon toimintaympäristö- ja työelämäosaaminen (2 op)

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja tietää työterveyshuollon toimintaympäristön ja osaa siihen liittyvät keskeiset säädökset ja ajankohtaiset kehittämislinjaukset. Osallistuja tietää työterveyshuollon palvelujärjestelmän sekä sen roolin ja tehtävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Osallistuja harjoittelee käyttämään erilaisia tiedonhaun kanavia, arvioimaan tietoa kriittisesti ja hyödyntämään näyttöön perustuvaa tietoa omassa työssään. Osallistuja osaa kuvata hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteet.

Sisältö:

- Työterveyshuoltotoimintaan liittyvä keskeinen lainsäädäntö ja hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteet
- Työterveyshuolto osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää
- Työterveyshuollon prosessit
- Tiedonhaun periaatteet ja näyttöön perustuva toiminta

Moduulin rakenne: oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä ja koulutuspäivät

Arviointi: hyväksytty / täydennettävä

2. Moduuli: Työn terveysvaarojen ja -haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistamis- ja arviointiosaaminen (5 op)

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa toteuttaa työterveysyhteistyössä työpaikkaselvitysprosessin hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti. Osallistuja osaa käyttää perusteltuja menetelmiä työolosuhteista johtuvien vaarojen ja haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Hän tunnistaa ja osaa arvioida työolosuhteista saamansa tiedon perusteella niiden merkityksen terveydelle ja työkyvylle yhteistyössä moniammatillisen tiimin kanssa. Hän osaa toimia ammattitautilainsäädännön mukaisesti ja ymmärtää työterveysyhteistyön merkityksen keskeisten työperäisten sairauksien ja ammattitautien tunnistamisessa. Hän osaa soveltaa työpaikkaselvityksessä kerättyä tietoa terveystarkastustarpeiden määrittämiseksi sekä tunnistaa muut työterveystoiminnan tarpeet ja suunnitella toimintaa työterveysyhteistyössä.

Sisältö:

- Työpaikkaselvitysprosessi ja toiminnan suunnittelun käynnistäminen työterveysyhteistyössä
- Terveysvaarojen ja -haittojen sekä kuormitustekijöiden ja voimavarojen tunnistaminen ja terveydellisen ja työkykymerkityksen arviointi. sekä näiden tekijöiden vaikutus työkykyyn.
- Lisääntymisterveyteen liittyvien vaarojen ennaltaehkäisy
- Työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden vastuut ja roolit ammattitautiprosessissa sekä muiden keskeisten työperäisten sairauksien ennaltaehkäisyssä ja tunnistamisessa

Moduulin rakenne: oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä ja koulutuspäivät

Arviointi: hyväksytty / täydennettävä

3. Moduuli: Terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn arvioinnin, ylläpitämisen ja edistämisen osaaminen (5 op)

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa toimia asiantuntijana yhteistyössä työpaikan kanssa ja käyttää tarkoituksenmukaisia menetelmiä työpaikan tarpeisiin perustuvan terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa ylläpitämisessä ja edistämisessä. Osallistuja osaa työturvallisuus- ja työkykyperusteiset työterveystarkastuskäytännöt. Hän osaa terveystarkastuksen perusteella arvioida ohjauksen ja neuvonnan tarpeen ja laatia yhteistyössä työntekijän ja moniammatillisen tiimin kanssa henkilökohtaisen terveyssuunnitelman. Osallistuja tunnistaa työkykyriskejä ja tietää työkyvyttömyyden ehkäisyn ja työhönpaluun toimintamallit. Hän osaa toimia työkyvyttömyyden ehkäisyssä ja työhön paluun tukemisessa hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteiden mukaisesti. Osallistuja tunnistaa oikea-aikaisesti asiakkaan kuntoutustarpeen ja osaa ohjata tarpeenmukaisiin kuntoutuspalveluihin. Osallistuja osaa koordinoita työkyvyn tukea yksilö- ja työpaikkatasolla ja hyödyntää monialaisia verkostoja sekä niiden palveluja työntekijän työkyvyn tukemiseksi.

Sisältö:

- Työkyvyn ja kuntoutustarpeen arvioinnin periaatteet, tuki- ja hallintamallit sekä kuntoutuksen ja sosiaalivakuutuksen palvelut, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö
- Neuvonta, ohjaus ja palaute työpaikalle
- Eri työterveystarkastustyyppit työterveyshuollossa
- Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukainen korvauskäytäntö
- Työterveyspainotteinen sairaanhoito

Moduulin rakenne: oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä ja koulutuspäivät

Arviointi: hyväksytty / täydennettävä

4. Moduuli: Työterveystoiminnan arviointi- ja kehittämisosaaminen (3 op)

Osaamistavoitteet ja arvioinnin kohteet:

Osallistuja osaa arvioida ja kehittää omaa toimintaansa sekä työterveyshuollon ydin- ja palveluprosesseja, näyttöön perustuvan tiedon ja hyvien käytäntöjen pohjalta. Osallistuja tunnistaa erilaisten työterveyshuollon asiakkuuksien erityispiirteet ja tarpeet sekä osaa suunnitella ja arvioida vaikuttavaa, laadukasta ja kustannustehokasta toimintaa työterveysyhteistyössä asiakkaan tarpeisiin perustuen. Hän osaa laatia työterveyshuollon toimintasuunnitelman moniammatillisessa ja monialaisessa yhteistyössä sekä asettaa tavoitteita työterveysyhteistyössä huomioiden työpaikan voimavarat ja tarpeet. Osallistuja harjaantuu kehittämään, innovoimaan ja markkinoimaan työterveyshuollon moniammatillisia palveluita sekä omaa ammatillista osaamistaan työterveysyhteistyössä hyvän työterveyskäytännön mukaisesti.

Sisältö:

- Työterveyshuollon laadun hallinta, toiminnan ja palvelujen kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi
- Toimintasuunnitelman laatiminen, seuranta ja arvioiminen sekä työterveystoiminnan tavoitteiden asettaminen työterveysyhteistyössä
- Työterveyshuollon palvelujen ja oman asiantuntijuuden markkinointi

Moduulin rakenne: oppimateriaali, oppimistehtävät, arvioitava tehtävä ja koulutuspäivät

Arviointi: hyväksytty / täydennettävä

Työterveyslaitos
PL 40
00251 Helsinki
www.ttl.fi

Työterveyslaitos
| Arbetshälsainstitutet
| Finnish Institute of Occupational Health